

<p>Министерство на иновациите и растежа</p> <p>Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ОПИК</p>	НАРЪЧНИК ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014 - 2020 (ОПИК)		Вариант 17
	Глава 2 Приложение 2.14	Политика за борба с измамите	страница: 1/4
	Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: ноември 2024 г.

ПОЛИТИКА ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ

Въведение

Управляващият орган (УО) на Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 и Оперативна програма "Инициатива за малки и средни предприятия" се ангажира да поддържа високи правни, етични и морални стандарти, да се придържа към принципите на почтеност, обективност и честност и желае да бъде възприеман като **противопоставящ се на измамите и корупцията** в начина, по който извършва своята дейност. От всички членове на персонала се очаква да споделят този ангажимент. Целта на тази политика е насърчаване на култура, която оказва възпиращ ефект върху измамната дейност и улеснява предотвратяването и откриването на измами и изготвянето на процедури, които ще спомогнат при разследването на измами и свързани с измама престъпления и ще гарантират, че тези случаи се разглеждат своевременно и по подходящ начин.

В УО е въведена процедура за **оповестяване на ситуации на конфликт на интереси**.

Понятието „измама“ обичайно се използва за описване на широк кръг от нарушения, включително кражба, корупция, злоупотреба, подкуп, фалшифициране, представяне на неверни данни, тайни споразумения, изпиране на пари и укриване на съществени факти. Това често включва използването на измама с цел лично облагодетелстване, облагодетелстване на свързано лице или трета страна, или загуба за друго лице — умисълът е основният елемент, който отличава измамите от нередностите. Измамата не само има потенциално финансово отражение, но може да доведе и до увреждане на репутацията на организацията, отговаряща за ефективното и ефикасно управление на финансовите средства. Това е от особено значение за публична организация, отговаряща за управлението на средствата на ЕС. Корупцията е злоупотреба с власт за лична изгода. Конфликт на интереси е налице, когато безпристрастното и обективно упражняване на официалните функции на едно лице е опорочено по причини, свързани със семейството, емоционалния живот, политическа или национална принадлежност, икономически или други интереси, споделяни например с кандидат или получател на средства от ЕС.

Отговорности

- В рамките на УО цялата отговорност за управлението на риска от измами и корупция е делегирана на Ръководителя на УО, който отговаря за:
 - извършване, с помощта на екип за оценка на риска, на редовен преглед на риска от измами;
 - установяване на ефективна политика за борба с измамите и план за ответни мерки срещу измамите;
 - осигуряване на осведоменост относно измамите и обучение за персонала;

<p>Министерство на иновациите и растежа</p> <p>Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ОПИК</p>	<p>НАРЪЧНИК ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014 - 2020 (ОПИК)</p>		<p>Вариант 17</p>
	<p>Глава 2 Приложение 2.14</p>	<p>Политика за борба с измамите</p>	<p>страница: 2/4</p>
	<p>Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган</p>		<p>Дата: ноември 2024 г.</p>

- гарантиране на незабавното насочване от страна на УО на разследванията, когато такива се предприемат, към компетентните разследващи органи;
- Лицата, отговорни за процесите/ръководителите на УО носят отговорност за ежедневното управление на рисковете от измами и планове за действие, както е посочено в оценката на риска от измами, и по-специално за:
 - гарантиране на наличието на подходяща система за вътрешен контрол в тяхната област на отговорност;
 - предотвратяване и откриване на измами;
 - осигуряване на надлежна проверка и прилагане на превантивни мерки в случай на съмнение за измама;
 - предприемане на коригиращи мерки, включително всякакви административни наказания, когато това е уместно.
- Сертифициращите органи разполагат със система, в която се регистрира и съхранява надеждна информация за всяка операция; те получават адекватна информация от УО относно процедурите и проверките, извършени във връзка с разходите.
- Одитният орган е задължен да действа в съответствие със и в рамките на професионалните стандарти при оценяването на риска от измами и адекватността на въведената рамка за контрол.

Докладване на измами

УО е въвел процедури за докладване на измами както на вътрешно равнище, така и пред Европейската служба за борба с измамите. В съответствие с член 325 (1) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) държавите-членки са длъжни да предприемат действия за борба с измамите и всяка незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза. УО представя пред Европейската комисия всяка година доклад, относно предприетите мерки за борба с измамите, в изпълнение на член 325 (5) от ДФЕС. С цел повишаване ефективността на действията за борба с измамите и други незаконни дейности в ущърб на интересите на Общността на 28 април 1999 г. с Решение на Комисията 1999/352/ЕО е създадена Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) и е приет Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския Парламент и на Съвета от 25 май 1999 година относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите. Службата е натоварена с отговорност за провеждане на административни разследвания, като средство за борба с измамите, и има специален статут на независим орган за разследване в рамките на Европейската комисия. ОЛАФ упражнява правомощията за разследване на Комисията в съответствие със законодателството на ЕС и влезлите в сила споразумения с трети страни. Европейската служба за борба с измамите провежда своята дейност в тясно взаимодействие с Координационните служби за борба с измамите – АФКОС на държавите-членки (Anti-Fraud Co-ordination Service – AFCOS), с които осъществява ефективно сътрудничество и обмен на информация, включително информация от оперативен характер, като по този начин осигурява в рамките на Съюза единорядност и координация на борбата с измамите и нередностите. Наред с посочените задължения в чл. 325 (1) от ДФЕС, в чл. 325 (2) се предвижда, държавите-членки да предприемат същите мерки за

<p>Министерство на иновациите и растежа</p> <p>Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ОПИК</p>	НАРЪЧНИК ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014 - 2020 (ОПИК)		Вариант 17
	Глава 2 Приложение 2.14	Политика за борба с измамите	страница: 3/4
	Одобен от: Ръководител на Управляващия орган		Дата: ноември 2024 г.

предотвратяване на измами, засягащи финансовите интереси на Съюза, каквито биха предприели при предотвратяване на измами, засягащи собствените им финансови интереси. В тази връзка е приета Национална стратегия за превенция и борба с нередностите и измамите, засягащи финансовите интереси на ЕС. При осъществяване на контролните си функции, УО носи отговорност за въвеждането на ефективни системи за установяване и регистриране на случаи на нередности по всички приоритетни оси на оперативната програма, както и за тяхното докладване и последващо проследяване.

Управляващият орган анализира всеки сигнал за нередност/подозрение за измама и при необходимост предприема корективни действия за подобряване на контролната среда и избягване на аналогични случаи на нередности в бъдеще, когато се касае за повтарящи се нередности или такива, предизвикани от слабости в контролната среда. Независимо от това, когато нередността е заподозряна или разкрита, трябва да се приложи система за отстраняването ѝ. Тъй като измамата е особен случай на нередност и се отличава от другите видове по умишления си характер, УО не е компетентен да изрази становище за умишлеността и преднамереността на действията, довели до съмнението за измама. В тези случаи УО регистрира нередност – подозрение за измама и в изпълнение на задължението по чл. 28, ал. 1 от Наредба за администриране на нередности по европейските структурни и инвестиционни фондове, приета с ПМС № 173 от 13.07.2016 г. (НАНЕСИФ), предоставя документацията, съдържаща установените от УО нарушения, на отдел „Икономически”, сектор „Противодействие на престъпленията против финансовите интереси на Европейския съюз” към Софийска градска прокуратура. При наличие на неправомерно изплатени на бенефициента суми, УО изпраща покана за доброволно възстановяване, която при неизпълнение в срок води до предаване на преписката на НАП за принудително събиране на дължимите средства в съответствие с българското законодателство. След възстановяване на дължимите средства и след влязъл в сила акт на компетентния орган, УО приключва и закрива нередността.

За всяка регистрирана нередност се изготвя тримесечно уведомление в ИСУН, а на всеки три месеца в годината УО докладва установените нередности и подозрения за измама до дирекция АФКОС. Във връзка с инициативата на Комисията за въвеждане на електронното докладване на нередности, е въведена Системата за управление на нередности (IMS) при докладване на нередности в разходната част от бюджета на ЕС до ОЛАФ.

Всички доклади се разглеждат при най-строга поверителност и в съответствие със Закон за защита на личните данни.

Служителите, които докладват нередности или съмнения за измама, са защитени от репресии.

Мерки за борба с измамите

УО е въвел пропорционални мерки за борба с измамите въз основа на задълбочена оценка на риска от измами съгласно насоките на Комисията относно прилагането на член

<p>Министерство на иновациите и растежа</p> <p>Главна дирекция “Европейски фондове за конкурентоспособност” – Управляващ орган на ОПИК</p>	<p>НАРЪЧНИК ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ” 2014 - 2020 (ОПИК)</p>		<p>Вариант 17</p>
	<p>Глава 2 Приложение 2.14</p>	<p>Политика за борба с измамите</p>	<p>страница: 4/4</p>
	<p>Одобрен от: Ръководител на Управляващия орган</p>		<p>Дата: ноември 2024 г.</p>

125, параграф 4, буква „в“. По-специално УО използва ИТ инструменти за откриване на рискови операции като ARACHNE и гарантира, че персоналът е осведомен относно рисковете от измами и е преминал обучение във връзка с борбата с измамите. УО извършва енергичен и бърз преглед на всички случаи на съмнения за измама и действително възникнали измами с оглед подобряване на системата за вътрешно управление и контрол, когато това е необходимо.

УО използва инструмента АРАХНЕ, предоставен от ЕК за мониторинг на риска от нередности и измами, като пропорционална и адекватна мярка за борба с измамите. За целта в системата се извършват регулярни проверки за степента на рисковете от измама. Инструментът ще бъде използван за извършване на проверки и в основните за УО процеси при: оценка и договаряне преди подписване на договори с кандидатите; при мониторинг и верификация преди извършване на проверки на място и верифициране на разходи, както и при контрол на провеждани от бенефициентите процедури за избор на изпълнител. Документирането на проверките се извършва чрез нарочна контрола в съответните контролни листове.

При извършваните проверки, информацията за високорисковите проекти, се свежда до знанието на компетентните отдели на УО, за повишено внимание при обработка на свързани с тях документи, или в случай на необходимост, за предприемане на подходящи мерки.

Извън случаите описани по-горе, при възникнали съмнения за измама при извършване на обичайните си задължения и при недостиг на информация за извършване на преценка, всеки служител на УО може да инициира проверка на конкретни обстоятелства в системата АРАХНЕ, като изиска справка от служителите, отговорни за извършването на проверки в системата.

Заключение

Измамите могат да имат множество различни проявления. УО е възприел политика на нулева толерантност към измамите и корупцията и е въвел стройна система за контрол, която има за цел да предотвратява и открива, доколкото това е практически възможно, извършването на измами и да отстранява въздействието им, ако те настъпят.

Тази политика и всички съответни процедури и стратегии се подпомагат от Ръководителя на УО, който активно ще ги проверява и ще следи за тяхната актуализация.